

ved at arbejde saa meget mindre. Det tror jeg i Virkeligheden ikke er noget attraaeligt Maal, naar Talen samtidig er om at foretage en saa betydelig Indskrænkning i de borgerlige Rettigheder, som Arbejderne have; man vilde jo ikke yde dem det aller mindste Ækvivalent for et saadant Offer.

Hvad det andet Punkt angaar, gif det ud paa, at Arbejdernes Sundhed, deres Uddannelse og Familieliv vil fremmes ved en saadan lovbestemt Arbejdstid. Jeg har allerede i mine Indledningsbemærkninger sagt, at vi alle i højeste Grad ville glæde os, naar Arbejdernes Sundhed, deres Uddannelse og deres Familieliv kan være i den bedst mulige Tilstand. Om vi derimod vise Arbejderne nogen Tjeneste, naar vi søge dette fremmet ved ad Lovgivningens Vej at paalægge dem denne Indskrænkning i deres nuværende Rettigheder, bliver jo et andet Spørgsmaal. Jeg har den Overbevisning, at de Herrer ikke gøre sig tilnærmelsesvis Rede for, hvad det vil sige at foreslaa en saadan Forholdsregel som denne, at dele Befolkningen i to store Afdelinger, af hvilke den ene har Lov til at benytte sin Tid, sin Evne og sin Styrke, ganske som man vil og som man hidtil har gjort det, medens Lovgivningen til den anden store Afdeling siger: I have ikke denne Ret, det forbydes Eder at bruge mere end en vis Tid af jer Dag til et bestemt angivet Øjemed — altsaa i nærværende Tilfælde til Arbejde, men det kunde jo lige saa godt være et hvilket som helst andet. Jeg tror ikke, de Herrer gøre sig Rede for hvad der staar paa Spil ved en saadan Lovgivning. Hvor skal det ende? Begynder man med at sige til Folk: Dette maa Du i Dit private Liv ikke foretage Dig i længere Tid, i flere Timer, end Loven byder, hvor langt kunne vi saa ikke komme? Der er ikke den Ting, man ikke vil kunne forbyde Arbejderne ved Lov, naar man kan forbyde dem at arbejde. Arbejderne maa desuden have et ydre Tegn. Skal det være en Plakat paa Brystet eller et Tegn i Lommen, eller skulle de have en sort Kofarde, paa hvilken man kan kende dem, som ikke have Lov til at arbejde her i Landet, fra dem, som have Lov dertil? Meget værre bliver dette end Arbejdsbogen og Arbejdsfledler, som man har været saa glad ved at saa affastfede, og som man saa overordentlig ugerne vil se indførte igen, et Ønste, som jeg fuldstændig deler. Jeg ved ikke, hvor man skal sætte Grænsen. Vi have allerede hørt den ærede Forslagsstiller i Dag sige: Der kommer en anden Lov bag efter; vi maa have et Supplement til denne Lov, nemlig et Forbud mod at arbejde hjemme; vi skulle altsaa lige

ind til Hjemmet, til Familiefaderen og Børnet, som sidder og hjælper ham (Ordføreren for Forslagsstillerne [S. Jensen]: Det have Forslagsstillerne ikke sagt!) Saa langt skulle vi frem, men hvor er Enden? Vi have ingen Udtagelseslove for Arbejderne herhjemme, men skulle vi først begynde derpaa og det paa en saa radikal Maade, som det her er foreslaaet, saa ved jeg ikke, hvor vi skulle ende. Derfor skulle de Herrer betænke sig vel, inden de tage Ordet for sig — thi det er jo dog udelukkende af Hensyn til Arbejdernes Vel, det skal gøres, og det er jo dog farligt, naar man begynder med at indskrænke den personlige Frihed paa den Maade for Arbejderne alene.

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne haabede, at man ikke her i Dag vilde tale om Bærtshusene og om daarlig Anvendelse af Arbejdernes Fritid. Jeg skal dertil sige, at det agter jeg ikke at gøre og har ikke nogen Sunde tænkt paa særlig at ville begrænse Arbejdernes Ret til at gaa paa Bærtshus; men naar Arbejderne selv komme og forlange, at man af Hensyn til deres Sundhed, deres Familieliv og deres Uddannelse figurlig talt skal skrive paa deres Værkstedes og Fabriksdør: Her maa Arbejderen ikke komme ind af disse Hensyn, saa vilde det være seldkomment konsekvent, om der paa Bærtshusdøren stod: Her maa Arbejderen heller ikke komme ind af Hensyn til hans Familieliv, hans Hvile og hans Uddannelse. Men alle, som høre til det Parti, jeg slutter mig til, og jeg haaber alle her i Salen, undtagen det socialdemokratiske Partis Repræsentanter, ville hverken have skrevet noget paa Værkstedets eller Bærtshusets Dør, vi ville have, at Arbejderen skal have Lov til frit at gaa paa Arbejde, naar han vil det, og vi ville ikke forbyde ham mere end os selv og andre at misbruge sin Frihed, naar han vil det, thi det anse vi os ikke for berettigede til. Er man imidlertid først inde paa at lovgive om, hvad Folk ikke maa gøre i deres Fritid, er man sandelig heller ikke langfra Lovgivning om, hvad Folk skal gøre i deres Fritid. Siger man som her: De 8 Timer maa du ikke anvende til Arbejde, saa tror jeg ikke, det var saa ulogisk at sige, hvad de saa burde anvendes til, især da de Herrer selv have sagt, hvad Maalet er med denne store Indskrænkning i den Menneskerettighed at arbejde.

Nu sagde den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, at kort Arbejdstid er Maalet for det Kulturtrin, hvorpaa et Land staar. Deri har han ikke Uret. Derfor er det, jeg saa ofte har glædet mig over, at vi Danske vel omtrent have den forreste Arbejds-